

630 Dyptam jesionolistny (*Dictamnus albus* L.) jako roślina pokarmowa pazia królowej (*Papilio machaon* LINNAEUS, 1758) w Polsce

White dittany (*Dictamnus albus* L.) as a food plant of Swallowtail (*Papilio machaon* LINNAEUS, 1758) in Poland

KEY WORDS: *Papilio machaon*, *Dictamnus albus*, food plant, Poland.

Paź królowej – *Papilio machaon* Linnaeus, 1758, jest w naszym kraju jednym z nielicznych reprezentantów rodziny paziowatych (Papilionidae). Gatunek ten występuje w całym kraju (BUSZKO 1997, Atlas rozmieszczenia motyli dziennych w Polsce 1986-1995. Toruń, 170 ss.) jednak zwykle obserwuje się pojedyncze osobniki. Łatwiejsze do znalezienia są gąsienice tego gatunku, żerujące najczęściej na różnych roślinach z rodziny selerowatych (Apiaceae) w tym uprawnych, takich jak marchew zwyczajna (*Daucus carota* L.) czy koper ogrodowy (*Anethum graveolens* L.). Gąsienice mogą także żerować na roślinach z rodziny rutowatych (Rutaceae) takich jak ruta zwyczajna (*Ruta graveolens* L.) i dyptam jesionolistny (*Dictamnus albus* L.). Druga z tych roślin jest w naszym kraju na stanowiskach naturalnych skrajnie rzadka, jednak od wielu lat jest uprawiana jako roślina ozdobna. W polskiej literaturze nie odnotowano faktu żerowania gąsienic pazia królowej na dyptamie.

Obserwacje przeprowadzono podczas prac pielęgnacyjnych prowadzonych latem 2012 roku, w czasie których stwierdzono żerowanie gąsienic pazia królowej na dyptamie jesionolistnym rosnącym w ogródku działkowym Poznań-Zieliniec (UTM: XU31). Roślina ta była posadzona w tym miejscu wiele lat temu, jednak żerowanie na niej gąsienic stwierdzono po raz pierwszy. Łącznie w okresie 20 VI – 1 VII 2012 obserwowano żerowanie 6 larw ostatniego stadium, które szczególnie chętnie zjadały twarde torebki nasienne tej rośliny. Z zebranych 5 gąsienic wyhodowano po ok. 2 tygodniach 5 imagines *Papilio machaon*.

Tadeusz OSTAFIN, Swarzędz

Wojciech KUBASIK, Katedra Entomol. i Ochr. Środ. UP, Poznań

631 Uwagi o zimowaniu imago *Scoliopteryx libatrix* (LINNAEUS, 1758) (Lepidoptera: Noctuidae) w wybranych bunkrach w Beskidzie Śląskim i Beskidzie Żywieckim

Remarks on the overwintering of adults of *Scoliopteryx libatrix* (LINNAEUS, 1758) (Lepidoptera: Noctuidae) in selected bunkers in the Beskid Śląski Mountains and the Beskid Żywiecki Mountains

KEY WORDS: *Scoliopteryx libatrix*, Noctuidae, overwintering, the Beskid Śląski, the Beskid Żywiecki.

Scoliopteryx libatrix (L.) to motyl z rodziny sówkowatych. W Polsce jego imago zimuje licznie w naturalnych schronieniach takich jak jaskinie, dziuple starych drzew, szczeliny skalne. Wykazywany jest również z wielu piwnic, bunkrów i sztolni. Jak dotąd brak danych w literaturze na temat zimowisk tego motyla w bunkrach w Beskidzie Śląskim i w Beskidzie Żywieckim.

Podczas kontroli chiropterologicznej bunkrów w Krzyżowej (UTM: CV79), Przyborowie (UTM: CV89) i w Węgierskiej Górze (UTM: CV69) w dniu 4 stycznia 2012 roku

stwierdzono zimowanie *S. libatrix* (L.) we wszystkich sprawdzanych obiektach. W poszczególnych bunkrach liczebność *S. libatrix* (L.) wynosiła: bunkier „Wawóz” 12 imago *S. libatrix* (L.), bunkier „Rydz Śmigły” 41 imago *S. libatrix* (L.), bunkier w Krzyżowej 55 imago *S. libatrix* (L.), bunkier „Waligóra” 170 imago *S. libatrix* (L.).

Zimujące motyle znajdowane były głównie na sufitach, rzadziej na ścianach wewnętrznych pomieszczeń bunkrów. Pomieszczenia te charakteryzował brak uszkodzonych ścian, oraz metalowe, zardzewiały stropy o chropowatej powierzchni.

Wszystkie obiekty położone były na polanach piętra pogórza. W otoczeniu przeżywały krzewy i młode drzewa takie jak brzozy, świerki. Również obok każdego z obiektów licznie występowały rośliny żywicielskie larw *S. libatrix* (L.) takie jak wierzby i topole.

Monika PIETRASZKO, Inst. Biol., SKN Zool. i Ekol., UP Wrocław
Marcin WARCHAŁOWSKI, Kat. Zool., Uniw. Zielonogórski